

FORMACIÓ SINDICAL

Nous reptes formatius en el cinquanta aniversari del Maig francès

Educar per a l'emancipació de la classe treballadora

El compromís amb uns serveis socials que vagen més enllà de l'assistència o la caritat implica reconèixer les persones i el seu apoderament. També suposa que s'assegura l'existència d'una autèntica justícia social que s'aplica en el marc d'una societat més inclusiva i democràtica.

RAMON TORRES BALDOVÍ

Assessor i col·laborador de l'Escola Sindical Melchor Botella

El passat mes de març, l'Escola Sindical Melchor Botella fou convidada a impartir una xarrada sobre els reptes del sindicalisme actual. L'exposició fou seguida amb molta expectació pels assistents, unes quaranta persones en situació de desocupació. Els recels inicials sobre la validesa de la tasca sindical es van esvaïr en comprovar que hi ha diferències sensibles entre les distintes organitzacions que es presenten com a defensores de la classe treballadora. Les persones assistents van prendre consciència de la necessitat que tenen les treballadores i els treballadors d'accedir a una informació que els permeta enfrontar-se eficaçment amb els reptes que comporta treballar en el segle XXI.

La defensa del drets de la classe obrera, les vies per a enfrontar-se amb garanties als abusos de la patronal, la legislació que ens pot emparar, els recursos útils per a esquivar els

entrebancs... Aquests aspectes, assegurava una majoria, representaven entelèquies incomprensibles.

I és que la formació de la classe treballadora ha sigut confiada al sistema educatiu formal i no respon al que s'esperava de l'educació obligatòria i gratuïta quan es lluitava per aconseguir-la a les acaballes del segle XIX.

Aquesta situació ha tingut unes efectes nefasts sobre el proletariat del segle XXI. La primera conseqüència és el fatalisme, la presentació de plantejaments reivindicatius sense esperances i amb un estoïcisme que només beneficia el capitalisme ferotge que patim.

Tot i això, aquest Primer de Maig, amb una pèrdua constant de drets per part dels treballadors i treballadores, una minoria ha persistit i ha tornat a eixir al carrer i a manifestar-se. Es poden adduir distintes raons per a explicar la desafecció ideològica dels treballadors i les treballadores. Al remat, però, totes es resumeixen en una: la pèrdua gradual de consciència que s'ha estès entre el proletariat. Hem caigut en el parany que ens ha

posat l'ultraliberalisme per anatematitzar la lluita de classes durant les dues darreres dècades del segle XX.

COMPROMÍS PEDAGÒGIC

Els sindicats tenen bona part de responsabilitat en aquest descens perquè han oblidat el seu compromís pedagògic. En efecte, en els primers temps de la lluita obrera al segle XIX l'elevat analfabetisme entre el proletariat representava un obstacle per a l'adquisició de la consciència de classe. Per això, els mítings sindicals tenien una gran funció conscienciadora. En aquelles reunions, sovint clandestines, s'analitzaven les condicions d'explotació en les fàbriques on treballava la gent. S'editaven octavetes i pasquins que calia llegir. Els mateixos sindicats s'encarregaven d'organitzar i impartir classes de lectura i escriptura. També lluitaven per aconseguir una escola universal, gratuïta i obligatòria que afavorira l'emancipació de la classe treballadora.

Aconseguida aquesta escola en una majoria dels països que havien entrat en la modernitat, després

de la II Guerra Mundial –a l'Estat espanyol, en la dècada dels anys setanta– els sindicats abandonaren la seua funció formadora, que van confiar a les institucions democràtiques. La complexitat del món del treball afavoria que l'"especialització" de la tasca sindical: les reunions abordaven sobretot els problemes específics de cada nucli de treball.

LLEGAT DELS MRP

L'escola ha ensenyat a la població les quatre regles, a llegir i a escriure. Malgrat que els moviments de renovació pedagògica (MRP) i altres instàncies treballen perquè l'escola eduque persones que sàpien enfrontar-se a la vida, els currículums continuen dissenyant-se en un model d'escola prussiana que pretén formar individus dòcils i preparats per a ser carn de fàbrica o de canó, que és el mateix, com aquell qui diu.

La formació escolar de la població ha permès que la pràctica totalitat de les ciutadanes i els ciutadans

En les reunions sindicals ja no es discuteixen temes globals i cal donar respostes a problemes immediats

actual siga capaç de llegir pasquins i octavetes. Però potser una majoria és incapaç encara d'entendre'n l'abast revolucionari.

El món del treball ha segmentat tant les tasques individuals que en les reunions sindicals ja no es discuteixen temes globals, perquè cal donar respostes a problemes immediats i no queda temps per a "filosofar" Els mateixos convenis col·lectius són, en aquests moments, un laberint nor-

matiu intricat dins del qual és impossible moure's sense ajuda d'especialistes en legislació. Fins i tot resulten contradictòries algunes clàusules laborals amb principis que haurien d'unir el proletariat enfront de les imposicions de la patronal.

1968 va mostrar el que seria la dècada següent. El Maig francès, ara fa cinquanta anys, va servir per a conèixer els plantejaments globals dels estudiants i les demandes específiques de les organitzacions obreres. Els acords de Grenelle del 25 i 26 de maig entre patronal i sindicats van desactivar la lluita a les fàbriques perquè donaven respostes als problemes laborals que s'havien plantejat. Quan els estudiants es quedaren sols en la lluita més global cap a una societat diferent, no van tindre cap més opció que tornar-se'n a les aules.

Reptes formatius de l'Escola Sindical

- Reivindicuem la vessant política de la formació del professorat. Els MRP poden col·laborar en la formació docent de l'Escola Sindical.
- Apostem per constituir un observatori que treballi de manera específica els eixos bàsics de la política sindical, amb una perspectiva global d'emancipació de la classe treballadora.
- Elaborarem mòduls de formació sindical adreçats al conjunt de l'afiliació per a ser oferits als nuclis laborals i centres interessats. Verses patronals– han provocat que les negociacions s'allargaren durant tres anys. En altres casos, aquests problemes han obstaculitzat o impedit l'inici d'un procés de negociació.